

Popoluška



BOHATÝ ČLOVEK mal na smrť chorú ženu. Keď cítila, že sa blíži jej koniec, zavolala si k sebe jedinú dcérku a povedala:

– Milé dieťa, ostaň ty len po celý život statočná a dobrá, a ja s tebou budem aj po svojej smrti, aby som ti pomohla, keď bude treba.

Potom zavrela oči a skonala.

Dcérka chodievala každý deň k matkinmu hrobu, vždy si poplakala, no presne ako slúbila, ostávala naďalej statočná a dobrá. Keď nadišla zima, sneh zahalil hrob bielou prikrývkou. Na jar, keď slnko prikrývku z hrobu sňalo, doviedol si otec druhú ženu.

So ženou prišli do domu aj dve dcéry, ktoré mali tvár peknú a bielu, ale srdce škaredé a čierne. Pre úbohé dievča nastali zlé časy.

– Čo má tá sprostá hus sedávať s nami v izbe, – hundrali jej nevlastné sestry – Kto chce chlieb jesť, musí si ho zaslúžiť. Do kuchyne ju treba vyhnať!

53

Vzali jej pekné šaty a hodili jej starú vyšednutú sukňu a dreváky.

– Pozrite len na pyšnú princeznú, aká je vyparádená! – vykrikovali, smiali sa a poslali ju, ako slúbili, do kuchyne.

V kuchyni musela chuderka sirota od rána do večera ťažko pracovať, zväčša vstávať, vody nanosiť, oheň rozložiť, navariť a opráť. Navyše ju nevlastné sestry, kde len mohli, trápili a posmievali sa jej. A večer, keď už bola unavená od celodennej namáhavej práce, kázali jej namiesto do postele lahnúť si do popola pri peci. Bola vždy zaprášená a ufúľaná, preto ju volali Popoluška.

Raz sa otec chystal do mesta na jarmok. Pýtal sa dvoch nevlastných dcér, čo im má priniesť.

– Pekné šaty, – žiadala si jedna. – Perly a drahokamy, – hcela druhá.

– A ty, Popoluška, – opýtal sa, – tebe mám čo priniesť?

– Otec, odlomte mi prvú halúzku, ktorá vám na ceste domov do klobúka brnkne.

Kúpil teda nevlastným dcéram pekné šaty, perly a drahokamy, a keď sa vracal domov cez zelený háj, liesková halúzka mu zhodila klobúk. Odlomil ju teda a vzal so sebou.

Prišiel domov, nevlastným dcéram vybral z tašky, čo si zaželali, a Popoluške dal lieskovú halúzku. Pekne sa mu poďakovala, potom odišla k matkinmu hrobu a halúzku tam zasadila. Tak ľútostivo nariekala, že jej slzy stekali dolu tvárou a halúzku polievali.

55

Liesková halúzka zapustila korene a vyrástol z nej pekný strom. Popoluška chodila k hrobu tri razy za deň. Zakaždým priletelo na strom biele vtáča, a keď dievča vyslovilo nejaké želanie, vtáča jej zhodilo, čo si zažiadalo. V tom čase usporiadal kráľ slávnosť, ktorá mala trvať až tri dni. Pozvali na ňu pekné dievčatá z celej krajiny, aby si z nich princ vybral nevestu. Keď nevlastné dcéry počuli, že aj ony boli na slávnosť pozvané, potešili sa, zavolali Popolušku a prikazovali jej:

– Učeš nás, vylešti nám črievičky a dobre nás pozapínaj, ideme na slávnosť do kráľovského zámku.

Popoluška síce urobila všetko tak, ako jej rozkázali, ale pritom si aj poplakala, lebo aj jej sa žiadalo ísť na bál. Prosila macochu, aby aj ju pustila, lenže nepochodila.

– Nedaj sa vysmiať! – rozhnevala sa macocha. – Veď si celá zaprášená a špinavá! Taká chceš ísť tancovať?

Ale keď sa Popoluška nedala odbiť, napokon jej macocha povedala:

– Tuto som vysypala do popola za misku šošovice. Ak za dve hodiny šošovicu povyberáš, môžeš ísť aj ty.

Dievčina vyšla zadnými dvierkami do záhrady a zvolala:

– Ach, holúbky, aj vy, hrdličky, a všetky vtáčence pod belasou oblohou, poďte a pomôžte mi preberať:

Dobré zrnká do hrnčeka,

a ostatné do hrdielka.

Oblokom vleteli do kuchyne dva biele holúbky, za nimi hrdličky, napokon zaštevotali a zašvitorili všetky vtáčence spod belasého neba a usadili sa okolo popola. Holúbky kývali hlávkami a robili ťuk, ťuk, ťuk a ostatné im v tom rovnako usilovne pomáhali, takže dobré zrnká v hrnčeku jedno po druhom pribúdali. Za necelú polhodinu prácu dokončili a potom odleteli. Natešená dievčina odniesla misku macocha a chcela odísť na slávnosť.

– Nie, nie, Popoluška, – nedovolila jej macocha, – vysmiali by ťa, veď nemáš ani poriadne šaty.

Keď sa dievča rozplakalo, povedala jej:

– Ak za hodinu povyberáš z popola dve misky šošovice, môžeš ísť, kam budeš chcieť. – No v duchu si pomyslela: To sa jej nemôže podariť.

Macocha vysypala šošovicu do popola a odišla. Dievčina vyšla zadnými dvierkami do záhrady a znovu zvolala:



– Ach, holúbky, aj vy, hrdličky, a všetky vtáčence pod belasou oblohou, poďte a pomôžte mi preberať:

Dobré zrnká do hrnčeka,

a ostatné do hrdielka.

Oblokom vleteli do kuchyne dva biele holúbky, za nimi hrdličky a napokon zaštebotali a zašvitorili všetky vtáčence spod belasého neba a usadili sa okolo popola. Holúbky kývali hlávkami a zobkali ťuk, ťuk, ťuk a ostatné sa k nim hneď pridávali a spoločne zakrátko povyberali do hrnčeka všetky dobré zrnká. Za necelú hodinu boli s prácou hotoví a zase odleteli.

Dievčina odniesla misku so šošovicou macoche a tešila sa, že teraz ju už na slávnosť istotne zoberú. Ale macocha povedala:

– Nedá sa nič robiť, ty nemôžeš ísť s nami na zámok. Nemáš poriadnych šiat, ani tancovať nevieš. Len by sme sa za teba museli hanbiť.

Po tých slovách sa zvrtila na opätku a s pyšnými dcérami sa náhlila do zámku.

Popoluška ostala sama. Poplakala si a potom bežala k matkinmu hrobu pod liesku. Pozrela sa na strom a zavolala:

– Prosím ťa, vtáčatko, aj ty, lieska milá,
do rúcha zlatého aspoň dnes oblečte ma.

Vtáča jej zhodilo krásne, zlatom a striebrom pretkávané šaty i hodvábom a striebrom vyšívané črievičky. Rýchlo sa poobliekala a odišla na slávnosť.

Ani sestry, ani macocha ju nespoznali. Domnievali sa, že je to nejaká cudzia

princezná, taká pekná bola v zlatých šatách. Popoluška im ani len na um nezišla, lebo si mysleli, že sedí doma v špine a z popola vyberá šošovicu. Kráľovský syn vykročil peknej dievčine v ústrety a vyzval ju do tanca. Od tej chvíle sa nechcel zabávať so žiadnou inou, preto Popolušku stále držal za ruku. Keď ju požiadal o tanec iný tanečník, princ ho rázne odbil:

– To je moja tanečnica.

Popoluška tancovala až do večera a potom sa zberala domov.

– Pôjdem s tebou, odprevadím ťa, – povedal jej kráľovský syn, lebo sa chcel dozvedieť, odkiaľ to krásne dievča pochádza. Ale Popoluška sa mu vyšmykla a ukryla sa.

Zatiaľ čo sa Princ okolo seba bezradne rozhladal, podišiel k nemu Popoluškin otec, aby mu prezradil, že to cudzie dievča sa pred chvíľou schovalo v holubníku. A v duchu ho hneď napadlo: To dievča by mohla byť Popoluška.

No aj keď princ hneď kázal doniesť sekeru a holubník rozsekať, v tom čase bol už holubí dom prázdny.

Keď sa potom otec spolu s ostatnými vrátili späť domov, Popolušku našli ležať v ufúľaných šatách v popole. Ešte predtým obratne vyskočila zadnou stranou z holubníka a bežala k lieske. Tam si vyzliekla pekné šaty a vrátila sa do kuchyne v starých a vyšednutých.

Na druhý deň odišli rodičia s dcérami znovu na slávnosť. Popoluška odbehla k lieske a zavolala:

– Prosím ťa, vtáčatko, aj ty, lieska milá,
do rúcha zlatého aj dnes oblečte ma.

Vtáča jej zhodilo ešte krajšie šaty ako predošlý deň. A keď sa v tých šatách zjavila na slávnosti, všetkých očarila svojou krásou.

Princ už čakal, kedy príde, hneď ju vzal za ruku a tancoval iba s ňou.

Keď prišli druhí, aby ju vyzvali do tanca, povedal im iba:

– To je moja tanečnica.

Nadišiel večer a Popoluška sa musela vrátiť. Princ sa za ňou náhlil, aby videl, ktorou cestou sa vydá, no v poslednej chvíli sa mu stratila z očí a utiekla do záhrady. V záhrade rástol veľký košatý strom, na ktorom dozrievali krásne hrušky. Dievča obratne ani veвериčka vyliezlo na strom a schovalo sa medzi konármi. Princ za svet nevedel prísť na to, kam sa podelo.

Vtom aj tentoraz zbadal Popoluškinho otca a povedal mu:

– To cudzie dievča mi ušlo a myslím si, že sa vyškrabalo sem na hrušku.

A otec si znovu pomyslel: Nebodaj je to skutočne Popoluška!

Princ kázal doniesť sekeru a strom zotáť. Ale na strome ani teraz nikto nebol.

Keď otec s ostatnými vošiel do kuchyne, Popoluška ležala v popole ako v predchádzajúci deň. Ešte predtým však zoskočila zo stromu druhou stranou, aby ju nikto nezbadal. Pekné šaty odniesla k lieske a znova si obliekla svoje staré.

Na tretí deň, keď rodičia s dcérami odišli, Popoluška zase odbehla k matkinmu hrobu a zavolala:

– Prosím ťa, vtáčatko, aj ty, lieska milá,
do rúcha zlatého ešte dnes oblečte ma.

Vtáča jej hneď zhodilo krásne, zlatom a striebrom pretkávané šaty,

aké ešte nikto na svete nevidel. A črievičky, tie boli celé zo zlata.

Keď sa zjavila na slávnosti, mohli na nej všetci oči nechať. Kráľovský syn tancoval iba s ňou, a keď ju chcel niekto iný vyzvať do tanca, odbil ho:

– To je moja tanečnica.

Nastal večer a Popoluška sa opäť zberala na odchod. Princ ju chcel odprevadiť, no šikovné dievča sa mu i tentoraz vyšmyklo a stratilo sa.

Ale princ si nachystal malú lešť. Prikázal, aby schody natreli smolou. Keď dievčina po nich bežala, prilepila sa jej na poslednom schode ľavá črievička. Kráľovský syn ju zodvihol. Bola malá, krásne vypracovaná a celá zo zlata.

Na druhý deň zavítal aj s črievičkou do domu Popoluškinho otca a povedal mu:

– Mojou ženou bude iba to dievča, ktorému bude na nohe táto črievička sedieť presne na mieru.

Obe sestry sa potešili, lebo mali pekné nohy.

Najstaršia vošla aj s črievičkou do komôrky a chcela si ju skúsiť. No palec sa jej do nej nevošiel, lebo črievička jej bola malá. Matka stála pri nej a podávala jej nôž:

– Odrež si z prstov. Keď budeš kráľovnou, nebudeš už viac musieť pešo chodiť.

Dievča si odrezalo z prstov, vtlačilo nohu do črievičky, zataľo zuby od bolesti a vyšlo z komôrky k princovi. Usadil si ju ako nevestu na koňa a odcválal s ňou preč.

Museli však prejsť popri hrobe, kde na lieske sedeli dva holúbky a volali:

– Pozri sa dolu, nehľad' na líca,

plná je krvi pekná črievica.

Priveľká noha, črievička malá,

nevesta pravá doma ostala.

Princ pozrel na nohu a videl, že z črievičky presakuje krv. Obrátil koňa a falošnú nevestu doviedol domov. Povedal, že mu nedali to správne dievča, aby si teda obula črievičku druhá sestra.

Sestra odišla do komôrky, prsty šťastlivo do črievičky vopchala, ale päta nie a nie vojsť. Matka jej podávala nôž a radila jej:

– Odrež si kúsok z päty. Keď budeš kráľovnou, nebudeš už viac musieť pešo chodiť.

Dievča si odrezalo z päty, vtlačilo nohu do črievice,

zovrelo zuby od bolesti

a vyšlo z komôrky k princovi. Usadil si ju ako nevestu na koňa a odcválal s ňou preč.

Keď šli popri lieske, sedeli na nej dva holúbky a volali:

– Pozri sa dolu, nehľad' na líca,

plná je krvi pekná črievica.

Priveľká noha, črievička malá,

nevesta pravá doma ostala.

Pozrel jej na nohu a videl, že z črievičky krv presakuje, ba aj biele pančuchy sa jej už farbila do červena. Zvrchol koňa a falošnú nevestu odviezol domov.

– Ani toto nie je moje dievča, – povedal. – Nemáte už inú dcéru?

– Nie, – odpovedal otec. – Iba po mojej nebohej žene je tu ešte jedno

mladé dievča, Popoluška ju voláme. Ale to určite nemôže byť ona.

Kráľovský syn povedal, aby mu ju doviedli, ale matka sa zdráhala:

– Ach, nie, nie, dievča je veľmi špinavé, to nie je pre vaše oči.

No princ si nedal povedať, a tak museli Popolušku napokon zavolať.

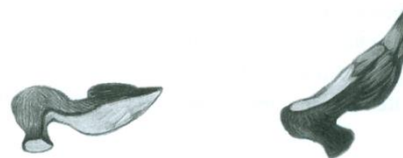
Najskôr si umyla ruky a tvár, potom vošla a poklonila sa princovi,

ktorý jej podával zlatú črievičku.

Popoluška si sadla na stolček, vyzula si ťažký drevák a na nohu nastokla

črievičku. Sedela jej ako uliata. Keď potom vstala a princ jej pozrel

do tváre, spoznal v nej to pekné dievča, s ktorým tancoval.



Natešene zvolal:

– Toto je pravá nevesta!

Macocho a jej obidve dcéry sa zlakli a zbledli od zlosti a závidia. No princ si posadil Popolušku na koňa a odcválal s ňou preč. Keď šli popri lieske, dva biele holúbky za nimi volali:

– Pozri sa dolu, pobožkaj líčka,

panne je dobrá malá črievička.

Uháňaj, ženích, nehľad na cestu,

domov si vedieš pravú nevestu.

Nato obidva holúbky zleteli z liesky, sadli si Popoluške na plecica, jeden na pravé, druhý na ľavé, a ostali jej tam sedieť.